

Waldorfská ZŠ – učit se jde i jinak

Pavluschka

Jelikož se v projektu ŠVD budete setkávat s Filipem, který nastoupil první třídu do waldorfské školy rozhodla jsem se upřesnit některé věci, které mohou být pro chápání textů důležité, nebo alespoň zajímavé. Další podrobnosti můžeme probrat v diskuzi.

Vzdělávání waldorfského směru dětem přináší **radost** ze společného objevování světa, **respekt** k jejich k individuálním potřebám a prostor pro **svobodu** myšlení.

Jaké jsou hlavní rozdíly “klasické” a waldorfské školy?

Hlavní vnitřní odlišností je pohled na dítě a přístup k němu.

Hlavními vnějšími odlišnostmi jsou:

- koncentrované **vyučování v epochách**, které umožňuje probrat látku mnohem intenzivněji, ponořit se do tématu, prožívat ho po určitou dobu a pochopit tak jeho podstatu a souvislosti.
 - * Epocha trvá cca 2 hodiny v kuse a je řazena hned na začátek vyučování. Vyučují se v ní všechny hlavní předměty – př. ČJ, Ma, Dě, ČJS... Epocha se dělí na část rytmickou, vyučovací a vyprávěcí. Takto koncentrovaná organizace výuky obecně podporuje soustředění žáků, umožňuje hlubší ponoření do tématu a vyučování v mezipředmětových souvislostech. 1 epocha trvá 3 – 4 týdny.
 - * Epochové sešity místo učebnic – děti nepoužívají hotové učebnice, které nevyhovují dynamickému a mezioborovému pojetí výuky. Vytváří si vlastní pracovní sešity a k rozšíření svých poznatků používají (ve vyšších ročnících) encyklopedie, atlasy, odborné články a další.
- Od první třídy se děti učí **2 cizím jazykům**. To je sice super, ale děti se učí jen náslechovou formou – ještě nepíší a ani nedostávají slovíčka domů. Nejsem si jista, zda zrovna tato forma bude pro našeho školáka tou nejlepší...
- výuka je prodchnuta uměleckými, pohybovými a praktickými činnostmi, škola žije a dýchá. Na waldorfské škole se setkáme s „**netradičními předměty**“:
 - * **Kreslení forem** – to je důležité pro uvolnění ruky (hl. v první a druhé třídě), ale také rozvoji hemisfér. . Tím, že se dítě učí vnímat zákonitosti mezi jednotlivými částmi své kresby a zároveň sledovat vztah mezi kreslenou formou a jejím pozadím, vyvíjí se v něm cit pro kompozici. Současně je přirozeně položen základ pro pozdější studium geometrie. Filipa toto moc nebaví, v první třídě se jedná o čáry a křivky. Tento předmět pokračuje i ve vyšších ročnících a nakonec z toho vznikají moc hezké umělecké „obrazy“.

* **Eurytmie** – Pohybové umění, díky kterému se děti učí vnímat a ovládat své tělo. Eurytmické pohyby jsou odvozené z pohybových forem, které vypracoval R. Steiner (zakladatel w. pedagogiky) na základě podstaty řeči a hudby, proto je eurytmie nazývána viditelná řeč – viditelný zpěv. Sama jsem na tento předmět zvědavá. Také jeden z těch předmětů, které přesahují do dalších ročníků. Budeme mít ukázkou na třídních schůzkách...

* Děti v rámci **hudební výchovy** povinně hrají na flétnu – vše podle sluchu. V **pracovní výchově** se naučí plést, háčkovat, šít. V dalších ročnících přibude předmět **řemesla** – upečou si chleba, postaví dům, zkusí sochařství, měditepectví apod. – je toho hodně na vyzkoušení (-: manžel je zejména z této části nadšen. Tím se děti stávají zručnějšími, ale zároveň posilují svou trpělivost a vytrvalost vedoucí ke zdárnému dokončení díla. **V první třídě nás tedy čeká** pletení, to znamená zjistit kde se bere vlna, jak se zpracovává, vyrobit si jehlice, namotat si klubka a uplést si obal na flétnu. Dále také háčkování a znovu pletení, ale např. ponožek na 5 jehlicích – no to nevím, kdo mu s tím bude doma radit. Ale to už jsme v druhém pololetí, takže nepředbíhat.

* Důležitou částí školy jsou slavnosti – ty prožívá celá škola. Začíná to 1. září a pak už skoro každý měsíc nějaká slavnost. Slavnosti navazují na přírodu, na roční období.

- děti nejsou známkovány, vysvědčení dostanou ve formě **slovního hodnocení**, které charakterizuje vývoj schopností dítěte, ukazuje příčiny potíží a nedostatků. Hodnocení je zaměřeno na individuální pokrok žáka, ne na jeho srovnání s jakousi hypotetickou laťkou.
- princip **jednoho třídního učitele** od 1. do 9. třídy – v praxi mých známých tato skutečnost ale zatím nefungovala, ale p. učitelka nás na to u zápisu upozornila.
- ŠVP se s normální ZŠ setkává v 3., 5., 7. a 9. třídě (?). Podle mě je nejhorší ale nutné “vydržet” pomalé tempo první třídy, kdy se oproti prvňákům z jiných klasických ZŠ zdá, že děti nic neumí, ale než jsme šli k zápisu, tak jsem toho dost na netu prostudovala a **konečné výsledky mluví pro alternativu** – mají lepší výsledky při přijímačkách na SŠ a gymnázia.
- **Spolupráce rodiče – škola – dítě** – všude jsme byli upozorňováni na to, že tato spolupráce je úzká a je nutné se tomu věnovat více, než je obvyklé v klasických ZŠ. Kromě 2 hod. třídních schůzek, které jsem absolvovala zatím nevidím problém. Něco občas upéct, připravit. Rodiče každý rok dostanou na prázdniny úkol. V první třídě to byly ušití pytlíků na různé výchovy a penál. Ve druhé to je tvorba čítanky. Zmiňované třídní schůzky jsou velmi často: 4x ročně celoškolní a 5x ročně třídní, tj. skoro každý měsíc. Pak se zde klade důraz na kolektiv, aby se děti, učitel i rodiče všichni znali. Tak proto budeme spolu chodit na výlety a trávit společný čas a to nejen na dlouhých třídních schůzkách.

A proč jsme si vybrali tuto školu pro našeho prvňáčka?

- manželovi se tato forma výuky líbila z vyprávění známých
- já jsem sice odmítala své dítě vozit docela daleko, ale než dorostlo do první třídy situace se změnila a tuto školu máme „za humny“
- na klasické ZŠ mi učitelka vynadala, že učím F. číst (tehdy jen slabikoval a naučil se to sám), a že ještě neumí Ř – že si s ním mám zajít na logopedii. Odvětila jsem jí, že Ř se může tvořit až do 7 let a na logopedii mají plno jiných důležitějších vad... no prostě jsme si nesesdly. Dostala mě věta: Co s ním budu dělat? – Asi tehdy bylo rozhodnuto...
- líbí se nám, že chodit do školy a **získat vědomosti a znalosti jde i jinak** – a na to se Filip těší.... a mnoho známých nám naši volbu během září pochválila – a to na této škole své děti nemají...